

PRATIK DERS

Fjalori i punës dhe i profesioneve

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

Profesionet, vendi i punës, orari, kushtet dhe gjuha e kërkesës për punë.

Fjalori i punës dhe i profesioneve

Ky mësim mbledh fjalorin që na duhet për të folur për **profesionin, vendin e punës, orarin, kushtet** dhe **kërkesën për punë** — një nga fushat më të përdorura në komunikimin e përditshëm dhe zyrtar.

Profesionet dhe format e tyre

Në shqip pothuajse çdo emër profesioni ka formë mashkullore dhe femërore. Femërorja formohet zakonisht me mbaresën **-e**.

Mashkullore	Femërore	Vendi i punës	Veprimtaria
mësues	mësuese	shkollë	jep mësim
profesor	profesoreshë	universitet	jep leksione
mjek	mjeke	spital, klinikë	viziton pacientë
infirmier	infirmiere	spital	kujdeset për të sëmurët
inxhinier	inxhiniere	kantier, fabrikë	projekton dhe mbikëqyr
jurist	juriste	gjykatë, zyrë avokatie	përfaqëson dhe këshillon
shitës	shitëse	dyqan, market	shërben klientët
kuzhinier	kuzhiniere	restorant	gatuan
programues	programuese	zyrë, kompani teknologjie	shkruan programe
përkthyes	përkthyesë	agjenci, institucion	përkthen tekste
bujk	bujke	fermë, arë	punon tokën
zjarrfikës	zjarrfikëse	stacion zjarrfikës	shuan zjarret

Fusha leksikore

- Struktura:** kompani, ndërmarrje, institucion, zyrë, degë, sektor, departament, ekip, koleg, epror, vartës, drejtor, shef.
- Orari:** orar i plotë, orar i pjesshëm, turn, ndërrim, pushim, ditë pushimi, leje vjetore, leje mjekësore, jashtë orarit.
- Kushtet:** pagë, rrogë, shpërblim, kontratë, periudhë prove, sigurim shoqëror, sigurim shëndetësor, ngritje në detyrë.
- Kërkesa për punë:** shpallje pune, jetëshkrim (CV), letër motivimi, intervistë, kandidat, referencë, përvojë pune, kualifikim.

Foljet dhe bashkëlidhjet

Folja	Ndërtimi	Shembull
punoj	punoj në + vend / si + profesion	<i>Punoj si mësuese në një shkollë fillore.</i>
merrem	merrem me + veprimtari	<i>Merrem me përkthime letrare.</i>
kandidoj	kandidoj për + vend pune	<i>Kandidova për vendin e ri.</i>
punësohem	punësohem në	<i>U punësova vitin e kaluar.</i>
dorëzoj	dorëzoj dokumentet / jetëshkrimin	<i>Dorëzova jetëshkrimin dje.</i>
marr pjesë	marr pjesë në + intervistë	<i>Mora pjesë në intervistë të martën.</i>
ngrihem në detyrë	—	<i>U ngrit në detyrë pas dy vjetësh.</i>
jap dorëheqjen	—	<i>Dha dorëheqjen në fund të vitit.</i>

Dialog model: në intervistë

- Mirëdita! Ju lutem, na tregoni pak për **përvojën tuaj të punës**.
- Kam punuar pesë vjet **si** programues në një kompani teknologjie.
- Pse dëshironi **të ndërroni** vendin e punës?
- Kërkoj një **sfidë të re** dhe mundësi për **ngritje profesionale**.
- Cila është **paga** që prisni?

Shprehje të gatshme

- Me se merresh? — Jam inxhinier ndërtimi.
- Ku punon? — Punoj në një kompani teknologjie.
- Sa orë punon në ditë? — Punoj tetë orë në ditë.
- A të pëlqen puna jote? — Po, është e lodhshme, por interesante.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>Punoj si një mësues.</i>	Punoj si mësues.	pas <i>si</i> nuk vihet <i>një</i>
<i>Punoj në mësues.</i>	Punoj si mësues. / Punoj në shkollë.	<i>si</i> për profesionin, <i>në</i> për vendin
<i>Ajo është mësues.</i>	Ajo është mësuese.	forma femërore
<i>Aplikova për punë.</i>	Kandidova për një vend pune.	forma e këshilluar në shqipen standarde
<i>pagesa mujore për shumën</i>	paga mujore	<i>pagë</i> = shuma; <i>pagesë</i> = akti i pagimit

Provo vetë

- Ajo punon ___ infermiere në spital. (*si*)

2. ____ (unë) me përkthime nga anglishtja. (*Merrem*)
3. Dorëzova ____ dhe letrën e motivimit. (*jetëshkrimin*)
4. Ai ka ____ e plotë, tetë orë në ditë. (*orar*)

Burime dhe referenca

- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE